

Recenzja rozprawy doktorskiej
mgr Wang Lei pt: *Studium porównawcze chińskiej i rosyjskiej pieśni artystycznej*
na przykładzie wybranych utworów.

Praca napisana pod kierunkiem dr hab. Eugenii Rezler, prof. UMFC

1. Podstawa opracowania recenzji

Podstawą opracowania recenzji jest pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina dr. hab. Jarosława Wróblewskiego, prof. UMFC z dnia 7 stycznia 2026 r. o powierzeniu mi funkcji recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora Panu Wang Lei w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

2. Struktura pracy

Recenzowana praca zgodna z tematem. Łącznie z bibliografią liczy stron 147, w tym sam tekst dysertacji zawarto na 139 stronach i nie odbiega od przyjętych standardów. Składa się z czterech rozdziałów, streszczenia, wstępu, zakończenia oraz bibliografii. Streszczenie zawiera jasne określenie tematyki, problemu badawczego oraz cel pracy. W sposób czytelny odzwierciedla zawartą treść. Wstęp ma charakter ogólny i zawiera podstawowe elementy wymagane w tego typu opracowaniach jak: nakreślenie przedmiotu badań, a także omówienie zastosowanych metod badawczych oraz uzasadnienie wyboru tematu. Autor czyni to w sposób poprawny co świadczy o kompetencjach warsztatowych doktoranta. Można też przypuszczać, że wsparciem w tym zakresie były dla kandydata doświadczenia artystyczne i naukowe Promotor pracy w osobie prof.

Eugenii Rezler. Rozdział pierwszy przedstawia rozwój sztuki pieśniarskiej w Chinach i Rosji oraz krótkie życiorysy z naciskiem na twórczość wokalną czterech kompozytorów: Michaiła Glinki (1804-1857), Sergiusza Rachmaninowa (1873-1943), Huang Zi (1904-1938) oraz Zhao Jipinga urodzonego w 1945 roku będących podstawą treści dysertacji. Rozdział drugi to badania porównawcze cech twórczych chińskiej i rosyjskiej pieśni artystycznej pod względem tematyki, cech charakterystycznych oraz akompaniamentu fortepianowego. W rozdziale trzecim autor dokonuje analizy walorów estetycznych, zgłębia podobieństwa i różnice w estetyce chińskich i rosyjskich pieśni artystycznych. Rozdział czwarty stanowi porównanie stylów wykonawczych obydwu rodzajów pieśni oraz sugestie, w jaki sposób należy interpretować owe utwory dla podkreślenia oryginalności wypowiedzi artystycznej każdej z nich. Zakończenie stanowi spójną syntezę wyników, bezpośrednio odpowiada na cele i hipotezy postawione we wstępie. To podsumowanie wniosków badawczych, interpretacja ich znaczenia dla dyscypliny oraz sugestie, w jakim kierunku powinny podążać dalsze badania, aby zgłębiać coraz bardziej podjęty temat.

Struktura pracy jest właściwa i może być uznana za tradycyjną. Rozprawa pracy ma charakter teoretyczno-empiryczno-praktyczny. Proporcje pomiędzy jej częściami są niezachwiane.

3. Wykorzystanie literatury przedmiotu

Końcowy wykaz bibliografii obejmuje 49 pozycji książkowych, 19 artykułów czasopiśmienniczych oraz wykaz 11 prac naukowych. Pod względem jakościowym literatura dobrana w sposób prawidłowy, jest bogata i zróżnicowana. Ze względu na obraną przez siebie i promotora tematykę doktorant korzysta w dużej mierze z literatury chińskiej i opracowań utylitarnych jak np. prace naukowe.

4. Aspekty językowe rozprawy doktorskiej

W trakcie przygotowywania rozprawy, zwłaszcza w przypadku obcokrajowca promotor musi zwracać uwagę na język, styl, sposób formułowania pewnych refleksji, przemyśleń. Dbalność promotora o te kwestie jest integralną częścią sprawowania opieki naukowej i nadzoru

merytorycznego, choć przepisy nie definiują tego wprost jako obowiązku korekty językowej. Warto pamiętać iż to promotor odpowiada za ostateczny kształt pracy przedkładanej recenzentom, co obejmuje również ocenę redakcyjną i edycyjną. Niestety w przedstawionej dysertacji czytelnik napotyka dużą częstotliwość błędów, których trudno nie zauważyć. Oto niektóre z nich:

- sieroty i wdowy, błędy które negatywnie wpływają na estetykę i czytelność tekstu. Przykładem tego są strony nr: 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 26, 28, 31, 32, 33, 36, 37, 40, 44, 46, 47, 48, 50, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 68, 70, 71, 72, 76, 77, 78, 79, 82, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 97, 99, 100, 101, 103, 110, 111, 112, 117, 119, 121, 126, 127, 128, 130, 131, 132, 134, 135, 136, 137, 138, 142.
- literówki, które świadczą o braku staranności w procesie przygotowania tekstu. Przykładem tego są strony nr: 19, 28, 48, 49, 61, 73, 78
- błąd gramatyczny - zła odmiana wyrazu „niego” zamiast „nim” str. 22. Tego rodzaju błędy w pracach doktorskich obniżają jej naukowy poziom
- błąd ortograficzny „ztego” zamiast „z tego” str. 17 zgodnie z zasadami polskiej ortografii, przyimki (takie jak „z”) piszemy oddzielnie
- perseweracja, która zdecydowanie obniża jakość tekstu. Oto przykłady: str 22 *w trakcie nauki znacznie poszerzył swoje horyzonty. Doskonaląc swoje.; ...następnie skomponował następujące pieśni.* str. 48 *...akompaniament zmienia się wraz ze zmianami nastroju, łącząc cechy różnorodności i zmienności.* str 49 *Czasami podąża za melodią wokalną, a czasami z nią kontrastuje. ... która czasami jest jednorodna, a czasem zróżnicowana.* str 50 *...we fragmentach dominacji fortepianu, gdzie nuty fortepianu są gęste.* str. 52 *... proste akordy kolumnowe, to schemat kolorystyczny zbudowany na bazie harmonii kolumnowych.*
- błąd interpunkcyjny: warto pamiętać, że spójnik „oraz” jest spójnikiem łącznym, przed którym nie stawiamy przecinka - str. 4, 45
- kolokwializmy: str. 53 *Wokalista może w tym przypadku stworzyć w swojej głowie klasyczny obraz i pomyśleć o sobie, jak o starożytnym instrumencie.* str. 54: *Schemat rytmiczny akompaniamentu to ciągle ósemki.* str. 66 *...oddech śpiewka powinien być długi... Barwa musi być stosunkowo miękka.* str. 67 *... romantyczna piosenka jest bogata w akcenty.* str. 70 *Glinka skomponował utwór na fortepian, a Puszkin był tak poruszony, że napisał słowa do tej pięknej melodii i narodziła się pieśń..* str. 86 *... każda linijka tekstu ma określony nastrój i znaczenie.* str. 93 *... śnieg na polach nie stopniał jeszcze całkowicie, ale ten, który już się stopił zmienia się w przyływ, który plynie we wszystkich kierunkach, dając ludziom sygnał, że nadeszła wczesna*

wiosna. str. 94 ...Rachamninow skomponował muzykę do wiersza „wiosenne wody”, tworząc pieśń. w której z jednej strony wital nadejście ciepłej wiosny, a z drugiej do rewolucyjnego tryumfu

Napotykać tego typu przelane myśli doktoranta wraz z promotorem odnosi się momentami wrażenie czytania tzw. „humoru z zeszytów szkolnych”. W pracach naukowych nie stosuje się języka potocznego, wręcz się go unika. W każdej z nich, a zwłaszcza na poziomie doktorskim rzeczą istotną jest umiejętny dobór słów, zwrotów etc. Warto uczulić doktoranta na słowniki językowe, słownik poprawnej polszczyzny, synonimów. Tym bardziej, że ich dostępność jest powszechna.

Niestety kryterium językowe to najsłabsze ogniwo przedstawionej pracy. Praca doktorska jak i opis dzieła artystycznego muszą spełniać wymogi formalne, w tym pewną kulturę językową, ale i również edytorską.

5. Znaczenie podjęcia problematyki w recenzowanej rozprawie.

Podjęta przez doktoranta problematyka badawcza jest interesująca zarówno z perspektywy teoriopoznawczej jak i perspektywy praktyka - wykonawcy. Temat ten jest relatywnie słabo eksponowany w pedagogice wokalne. Realizację przez doktoranta próby powiązania cennych wiadomości teoretycznych z wykonawstwem praktycznym należy uznać za lukę badawczą na korzyść kandydata. Na str. 10 dysertacji czytamy: *Poprzez szczegółową analizę wybranych dzieł reprezentatywnych kompozytorów, odkrywane są artystyczne cechy pieśni oraz sposoby dotyczące ich wykonania, które mogą pomóc w praktyce artystycznej i pedagogicznej.* Użyteczność informacji w szczególności na temat chińskich pieśni jest rzeczą wartościową dla artysty śpiewaka czy pedagoga. Taka integracja sztuk daje możliwość łączenia obrazu wielu kultur. Wybrany przed doktoranta temat ma oczywisty sens i wykorzystanie. Trudno jednak w odniesieniu do pieśni chińskich, ich analizy i spostrzeżeń, które są ciekawe dla czytelnika / recenzenta dyskutować z racji tak dużej odmienności z punktu widzenia europejskiego obszaru kulturowego. Wnioski jakie przedstawia mgr Wang Lei wydają się być przemyślane zarówno pod względem teoretycznym jak i praktycznym.

6. Ocena dzieła artystycznego.

Praca doktorska mgr Wang Lei pt: *Studium porównawcze chińskiej i rosyjskiej pieśni artystycznej na przykładzie wybranych utworów* składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym, które obejmuje prezentacją następujące utwory:

1. Michał Iwanowicz Glinka (1804-1857)

- Skowronek Op.12 nr 10
- Nie śpiewaj najpiękniejsza Op. 6 nr 5
- We krwi goreje ogień pożądania Op. 6 nr 2
- Pamiętam cudowną chwilę Op. 6 nr 4

2. Sergiej Wasiliewicz Rachmaninow (1873-1943)

- Sen Op. 4 nr 3
- Tak dobrze tu Op. 21 nr 1
- Wiosenne wody Op. 14 nr 11

3. Huang Zi (1904-1938)

- Kwiaty, ale nie kwiaty
- Trzy życzenia róży
- Nostalgia
- Wiosenna tęsknota

4. Zhao Jiping (1945-)

- Ciche myśli nocą
- Guan Ju
- Cnoty milczącej orchidei

Wykonawcy:

Wang Lei - tenor

Wojciech Pryć - fortepian (nr 1 - 7)

Tian Kun - fortepian (nr 8 - 14)

Ludmila Hladkaya - skrzypce (nr 9)

Reżyser dźwięku: Ewa Lasocka

Brak danych dotyczących: osoby dokonującej masteringu, miejsca oraz daty nagrania, czasu trwania każdej pieśni z osobna, ogólnego czasu trwania wszystkich nagrań. Do dzieła artystycznego dołączono w folii ksero nut nieopisanego wydawnictwa. Wydania nutowe są rzeczą fundamentalną. Pełnią kluczowe funkcje zarówno w edukacji jak i w profesjonalnym wykonawstwie. Właściwe wydania nutowe zapewniają, że muzyk realizuje zapis zgodnie z intencją kompozytora, co jest istotną sprawą w muzyce klasycznej oraz kameralnej. Jakość owego nagrania nie jest rzeczą najwyższych lotów. Sprawia wrażenie jakby doktorant zrealizował ją od początku do końca podczas jednej sesji nagraniowej, co z każdym utworem jest rzeczą wyraźnie słyszalną i do uchwycenia. Słabe strony nagrania to: bardzo częste nieczystości intonacyjne, problemy wokalisty z zachowaniem dyscypliny rytmicznej, używanie niewłaściwych dźwięków, niezgodnych z zapisem partytury.

Pomimo pewnych niedostatków jakie słyszymy w przypadku wykonawców pracę oceniam pozytywnie, gdyż ukazuje wiele walorów pracy wokalnej kandydata, począwszy od nienagannej techniki, poprzez słyszalną wrażliwość, muzykalność oraz ciekawą barwę głosu. Kandydat tym samym spełnia warunki głosowe do wykonawstwa tego rodzaju muzyki, którą przedstawia.

Są to: odpowiednia skala, sprawność techniczna, umiejętność dostosowania się do stylu danego utworu.

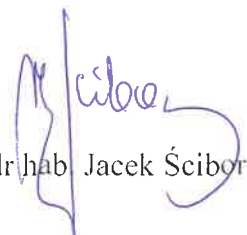
Dzieło artystyczne doktoranta jest interesujące poprzez ukazanie twórczości i języka muzycznego dwóch jakże ważnych kultur muzycznych, które stanowią niezaprzeczalną wartość. Na str. 142 czytamy: *Porównanie i badanie chińskiej i europejskiej kultury wokalnej to bardzo szeroka dziedzina. W niniejszej rozprawie autor dotarł jedynie do wierzchołka góry lodowej, przeprowadzając badania porównawcze cech charakterystycznych pieśni artystycznych rosyjskich i chińskich kompozytorów ...* Oprócz dobrze znanych mi pieśni Michaiła Glinki oraz Sergiusza Rachmaninowa będących klasyką gatunku, z przyjemnością i zainteresowaniem wysłuchałem pieśni chińskich twórców, które jak czytamy na str. 7 *... rozwijały się stopniowo poprzez wielokrotne zderzenia i wzajemne oddziaływania kultury chińskiej i zachodniej, poprzez zapożyczenia, imitację, naukę i absorpcję, tworząc swoje własne unikatowe cechy.*

Mgr Wang Lei stara się zrozumiale uzasadnić założoną i opisaną koncepcję wykonawczą zawartych na płycie utworów. W związku z powyższym dzieło artystyczne wraz ze sztuką wykonawczą mimo uwag jakie zostały wyartykułowane przyjmuję i ustosunkowuję się do niego pozytywnie.

7. Konkluzja

Doktorant zaprezentował prawidłowe podejście do podjętego problemu oraz zademonstrował w sposób praktyczny materiał muzyczno-dźwiękowy na konkretnych przykładach. Ogólna ocena rozprawy doktorskiej oraz dzieła artystycznego jest pozytywna. Treść recenzji wyraża zarówno odniesienie się do ram teoretycznych, zasobu wiedzy z reprezentowanej dyscypliny oraz umiejętności praktycznych (dzieło artystyczne). Praca mgr Wang Lei stanowi poprawne na płaszczyźnie merytorycznej i metodycznej rozwiązanie problemu i spełnia wymagania ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zmianami). Tym samym wnioskuję o jej przyjęcie przez Wysoką Radę Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina do dalszego procedowania.

Recenzent

prof. dr hab. Jacek Ścibor